

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Nietzscheho Radostná věda a současná estetika

Autor práce: Tomáš Samek

Projekt, do kterého se Tomáš Samek ve své bakalářské práci pustil, je ambiciózní. Jedná se o pokus vztáhnout Nietzscheho vyjádření z *Radostné vědy* co nejvíce k estetice, přesněji řečeno, o pokus využít tato vyjádření v jakémsi náčrtu hypotézy povahy estetického jako takového.

Kolega Samek pro tento účel využívá svou dobrou znalost Nietzscheho myšlení a také dosti širokou erudici v oblasti estetiky. Postupuje následujícím způsobem. Nejprve se zabývá Nietzscheho pojetím perspektivismu a afirmace. Dále tematizuje Nietzscheho myšlenku smrti Boha a ní související motiv přitažlivost různých typů „zásvětí“ a možnosti se od těchto zásvětí odpoutat a obrátit se k životu. Ve vztahu k této podvojnosti vztahu k zásvětí jsou pak tematizovány Nietzscheho poznámky o umění a estetice obecně. Nakonec se kolega Samek ještě pokouší naznačit kontext těchto esteticky zaměřených Nietzscheho poznámek a vztahuje se k některým obecnějším tendencím Nietzscheho myšlení i k charakteru některých estetických teorií 19. století i estetických teorií pozdějších.

Konstatuji, že svou odvahou, širokým záběrem a určitým nadhledem se projekt kolegy Samka odlišuje od značné části obvykle podávaných bakalářských prací. Oceňuji i jeho tendenci přistupovat k probíraným problémům z různých stran, za pomoci využívané literatury a v některých případech dokonce i bez její pomoci, na základě vlastního náhledu. Je však také zřejmé, že takto koncipovaný projekt klade na svého autora značné nároky, kterým lze plně dostát jen v případě skutečně nevšední cílevědomosti, péle a také sebekritičnosti.

Musím naneštěstí říci, že kolega Samek nedokázal naznačené nároky svého textu zcela uspokojivě zvládnout. Text nese – na různých místech v různé míře – rysy chvatné a do určité míry nedokončené práce. Za výrazné považuji stylistické nedostatky práce. Text předložené bakalářské práce je na řadě míst nesrozumitelný, zdá se, že autor práce chce vyjádřit něco jiného, než co jeho text říká. Výmluvným příkladem je stylizace abstraktu práce. Jiné příklady však nacházím v samotném textu. Například na s. 35: „V kontextu výše vytyčeného kontextu zásvětí, ve kterém člověk hledá hodnoty mimo sebe sama v něčem, co mu poroučí, v jistotě a pohodlnosti zásvětí, Nietzsche používá tanec jako protiklad k tomuto zásvětí...“ Nebo

například na s. 38: „Hall v tomto kontextu také upozorňuje na fakt, že německý překlad názvu „Radostná věda“ (tedy: „Die Fröliche Wissenschaft“), je žánr, v rámci kterého poetové ve formě básní popisovali své specifické způsoby, kterými básně tvořili.“

Na některých místech se stylistické problémy kombinují s obsahovými. To se týká například úvodní pasáže práce, která má představovat jakýsi vstup do problematiky rozboru Nietzscheho estetických názorů. Tento vstup považuji za neudržitelný. Autor mluví o „dvou nejrozsáhlejších polích konverzace“ o Nietzscheho estetice. Když nechám stranou poněkud komickou neobratnost tohoto vyjádření, je popis těchto „polí“ nedostatečný, protože se opírá zejména o několik příkladů rozborů Nietzscheho názorů v českém prostředí. Jinak řečeno, k tomu, aby byl autor schopen zhodnotit povahu a směřování odborné diskuse o Nietzscheho estetických názorech, musel by vykázat mnohem širší přehled a erudici.

Klíčové kapitoly bakalářské práce, které jsou věnovány estetické problematice, však přinášejí nejpalčivější otázky. Například Nietzscheho pojetí dvou typů umění, které je ve *Zrození tragédie* tak obsáhle představeno a které se jeví tak blízké motivům bakalářské práce, v níž se mluví o dvou polohách umění, je přehlíženo. V souvislosti s rozbohem Nietzscheho estetických názorů ze samotné *Radostné vědy* se však nabízí řada dalších otázek. Jak je to například s „praktičností“ estetického prožitku, o které kolega Samek opakovaně hovoří? Jak tuto „praktičnost“ přesněji chápat? A jak je to se vztahem nezainteresovanosti a zainteresovanosti v Nietzscheho pojetí estetického prožitku? A jak chápat v kontextu určitého typu zainteresovanosti tohoto prožitku například i zmiňovanou „distanci“? Ve vztahu k těmto tématům by měl kolega Samek postupovat systematictěji a pečlivě, a to i ve smyslu přesvědčivější interpretace Nietzscheho aforismů.

Text bakalářské práce se téměř rozpadá v závěrečné kapitole. Tato kapitola představuje už jen sled úvah bez jasného směřování a bez jasného vyústění. Volně se přechází od tématu k tématu, volně se používají termíny, s jejichž pomocí jsou načrtávány navzájem odlišné kontexty a perspektivy. Samočelnost této kapitoly vrcholí v úvahách o vztahu Nietzscheho myšlení ke Kantově filozofii, přičemž estetická problematika zůstává v načrtnuté konfrontaci těchto dvou myslitelů stranou. Kapitola je na s. 55 uzavřena konstatováním: „Ať už chápeme Nietzscheho jakožto pokračovatele něčeho, co Kant započal, či jako zlom ve filozofickém myšlení, domnívám se, že je produktivní zkoumat, jakými jinými způsoby se můžeme vztáhnout k poli estetiky, než jen „tradičně“ – ve smyslu takové kantovské estetiky, která by

nebyla ke Kantovi kritická.“ Jsou tedy Nietzscheho estetické názory z *Radostné vědy* v nějakém smyslu „kantovské“ a zároveň vůči Kantovi kritické? Určitou dvojznačnost vztahu Nietzscheho myšlení ke Kantově filozofii kolega Samek sice konstatuje, o této dvojznačnosti v oblasti estetiky se ale v jeho textu už nic dalšího nedozvíme. To je jen jeden z příkladů slepých konců, které v bakalářské práci nacházím.

Text bakalářské práce kolegy Samka se na jedné straně jeví jako velice originální a fundovaný, na straně druhé jako nedokončený a v mnoha ohledech nejasný. Jeho celkové zhodnocení tedy představuje pro oponenta nesnadný úkol. Předloženou bakalářskou práci **doporučuji k obhajobě**. Vzhledem ke obsahovým nedostatkům a řadě stylistických pochybení se přikláním k hodnocení **dobře**, o výsledném hodnocení však samozřejmě rozhodne až obhajoba bakalářské práce před zkušební komisí.

V Praze dne 2. 9. 2022

doc. PhDr. Miloš Ševčík, Ph.D.